

ทางแห่งความเจริญรุ่งเรืองและ
สันติสุข ตอนที่ ๓

ทางแห่งความ เจริญรุ่งเรืองและ สันติสุข (ตอนที่ ๓)

ปาฐกถาธรรม

โดย พระเทพญาณมงคล (เสริมชัย ชยมงคล โส)

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันอาทิตย์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๐

ทางแห่งความเจริญรุ่งเรือง และสันติสุข (ตอนที่ ๓)

เจริญพรท่านสาธุชนผู้ฟังทุกท่าน

วันนี้อาตมภาพ ก็ได้มีโอกาสมาพบกับท่านผู้ฟังอีกเช่นเคย
ในรายการปาฐกถาธรรม ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนี้ วันนี้อาตมภาพจะได้บรรยายขยายความเรื่อง
“สัมปรายิกัตถธรรม” แปลว่า ธรรมเพื่อประโยชน์ในภายหน้า คือ
ข้อปฏิบัติ ๔ ประการที่เป็นทางให้ถึงความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข
ต่อไปในภายหน้า ทั้งในภพชาตินี้และในภพชาติต่อไป ซึ่งได้
กล่าวไปแล้ว ๒ ข้อ คือ ศรัทธาสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศรัทธา
ในบุคคลและข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา ๑ คือศีลสัมปทา ความถึงพร้อม
ด้วยศีล ๑ สำหรับวันนี้จะได้กล่าวข้อต่อไปอีก ๒ ข้อ คือ จาก
สัมปทา ความถึงพร้อมด้วยการเสียสละ ๑ ปัญญาสัมปทา ความ
ถึงพร้อมด้วยปัญญา ๑

จากสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยความเสียสละ หมายถึงความ
เป็นผู้มีอุปนิสัยในการเสียสละความสุขส่วนตัวและสิ่งที่ไม่

- ❖ ผู้ใดทกุศล ได้ของมาโดยไม่เป็นธรรม มีจิตไม่เลื่อมใส ไม่เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ท่านในคนทกุศล เราไม่กล่าวทานของผู้นั้นว่า มีผลไพบูลย์.
- ❖ ผู้ใดมีศีล ได้ของมาโดยธรรม มีจิตเลื่อมใสดี เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ท่านในคนมีศีล เรากล่าวทานของผู้นั้นแล้วว่า มีผลไพบูลย์.
- ❖ ผู้ใดปราศจากราคะแล้ว ได้ของมาโดยธรรม มีจิตเลื่อมใสดี เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ท่านในผู้ปราศจากราคะ ทานของผู้นั้นนั้นแล เลิศกว่าอามิสทานทั้งหลาย.

สุขส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล เพื่อช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข
แก่ผู้อื่น กล่าวโดยย่อก็คือ ความเป็นผู้มีอุปนิสัยเสียสละ
ประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขผู้อื่นนั่นเอง

การเสียสละ โดยการบริจาค การให้ หรือการแบ่งปัน
ทรัพย์สิ่งของมีปัจจัย ๔ เป็นต้น แก่ผู้อื่น เรียกว่า อามิสทาน
ส่วนการประพฤติปฏิบัติธรรม โดยทางศีล สมาธิ ปัญญา เป็นต้น
เพื่อขัดเกลากิเลสตนเอง ดำรงตนอยู่ในคุณความดี เป็น
แบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น และ/หรือ ช่วยแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้รู้ให้
เข้าใจในธรรม ให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามพระสัทธรรมของ
พระพุทธเจ้า หรือช่วยส่งเสริม อุปถัมภ์การให้การศึกษาอบรม
หลักธรรม และการปฏิบัติพระสัทธรรม แก่ผู้อื่น เรียกว่า ธรรม
ทาน คือการให้ธรรมเป็นทาน

คุณความดีในการเสียสละ โดยการบริจาค การให้ หรือ
การแบ่งปันดังกล่าว ทั้งอามิสทาน และ ธรรมทาน นี้ ชื่อว่า ทาน
กุศล

การเสียสละโดยการให้ทาน ๒ อย่างนี้ คือ อามิสทาน
ทานที่เป็นวัตถุหรือทรัพย์สิ่งของ และ ธรรมทาน คือการละกิเลส
จากใจตน ๑ และการให้ธรรมเป็นทาน ๑ สองอย่างนี้ให้ผลต่าง
กัน ดังพระพุทธดำรัส (ขุ.ธ. ๒๕/๖๓) ว่า “สพฺพทานํ ธมฺมทานํ
ชินาติ” ธรรมทานย่อมชนะทานทั้งปวง

หมายความว่า ธรรมทานให้ผลสูงกว่า อามิสทาน เพราะ
ธรรมทานเป็นเครื่องขัดเกลากิเลสทั้งของตนเอง และของผู้
อื่นให้สิ้นไป เป็นธรรมคือเป็นปัญญาส่องสว่างให้เห็นทาง
ดำเนินไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข และให้ถึงมรรคผล
นิพพานอันเป็นอมตธรรมที่สิ้นสุดแห่งทุกข์และที่เป็นบรมสุขได้
โดยทางตรง อนึ่ง แม้บุคคลจะประกอบทานกุศลด้วยทรัพย์
สิ่งของ เป็นอามิสทาน ก็เพราะได้ฟังธรรมจากสัตบุรุษคือจาก
คนดีมีศีลมีธรรม เป็นสัมมาทิฐีก่อนนั้นแหละ จึงรู้จึงเข้าใจใน
เรื่องของกรรมและผลของกรรม ตามที่เป็นจริง แล้วจึงมี
ศรัทธาในทานกุศลและยินดีในการบริจาคทาน เพราะเหตุนี้
ธรรมทานจึงเป็นเลิศกว่าทานทั้งปวง

แต่ทานกุศลด้วยอามิสทาน คือการเสียสละการบริจาค
การให้ หรือการแบ่งปันวัตถุทรัพย์สิ่งของมีปัจจัย ๔ และสิ่ง
อำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น แก่ผู้อื่น ก็เป็นพื้นฐานสำคัญ
ให้แก่กล้าเป็นทานบารมี ทานอุปบารมี และทานปรมัตถบารมี
เป็นอริยทรัพย์คอยติดตามให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองและ
สันติสุข ได้เป็นอุปการะต่อการบำเพ็ญบารมีข้ออื่นๆ ให้เต็ม
เพื่อถึงความบรรลุมรรคผลนิพพาน อามิสทานจึงเป็นทานกุศล
ที่ผู้มีปัญญาจะขาดหรือละเว้นการบำเพ็ญเสียมิได้ จักต้องกระ
ทำพร้อมๆ กันไป คือร่วมกันไปกับธรรมทาน เพราะเมื่อขาด
เสียเพียงเล็กน้อยจากอามิสทานเมื่อใด การบำเพ็ญบุญบารมีคุณ
ความดีอย่างยิ่งยวดประการอื่นๆ ได้แก่ ศีลบารมี เนกขัมม

บารมี และปัญญาบารมี เป็นต้น ก็ลำบาก คือเป็นไปได้ยาก เพราะเหตุนี้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เมื่อก่อนแต่จะตรัสรู้พระอริยสัจ ๔ และตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น พระองค์ได้ทรงเคยเป็นดาบสชื่อ “สุเมธ” เมื่อสุเมธดาบสได้รับพระพุทธรูปพยากรณ์จากพระพุทธรูปเจ้าที่ปึงกร (พระพุทธรูปองค์ที่ ๒๔ นับถอยหลังถัดไปจากพระพุทธรูปเจ้าโคดมของเราพระองค์นี้) ว่า ในอีก ๔ อสงไขยกับแสนกัป จะได้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธรูปเจ้า จึงได้พิจารณาตัดสินพระทัยว่า จักต้องบำเพ็ญทานบารมีก่อน เพื่อจะได้เป็นอริยทรัพย์ติดตามให้ผลเป็นอุปการะแก่การบำเพ็ญบุญบารมีอื่นๆ ให้สำเร็จได้โดยสะดวกต่อไป

เพราะจากะมีอุปการะคุณแก่ผู้บำเพ็ญถึงเพียงนี้ พระพุทธองค์ตรัสจาณะ เป็นหนึ่งในอริยทรัพย์ ๗ (อง.สตตก. ๒๓/๕) และตรัสจาณะเป็นหนึ่งในอธิฐานธรรม ๔ (ม. อุป. ๑๔/๔๓๗)

กล่าวแต่เฉพาะอามิสทาน คือการให้วัตถุหรือทรัพย์สิ่งของเป็นทานแก่ผู้อื่น จะมีานิสงส์คือผลของทานกุศลสมบูรณ์ไพบูลย์เพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับความบริสุทธิ์ของฝ่ายผู้ให้ ชื่อว่า บริสุทธิ์ฝ่ายทายก ๑ ความบริสุทธิ์ของฝ่ายผู้รับ ชื่อว่า บริสุทธิ์ฝ่ายปฏิคาหก ๑ และความบริสุทธิ์ฝ่ายของที่ให้อีก ๑ ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ในทักษิณวิภังคสูตร (พระ

ไตรปิฎกเล่มที่ ๑๔ พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสกั ข้อ ๗๑๙) วรรคที่ (๓-๕) ว่า

(๓) ผู้ใดทศิล ได้ของมาโดยไม่เป็นธรรม มีจิตไม่เลื่อมใส ไม่เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ทานในคนทศิล เราไม่กล่าวทานของผู้นั้นว่า มีผลไพบูลย์.

พระพุทธดำรัสในวรรคนี้มีความหมายว่า ทักขิณาคือการบริจาคทานนี้ ไม่บริสุทธิ์ทั้ง ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายทายก ผู้ให้ก็เป็นคนทศิล ได้วัตถุสิ่งของมาโดยวิธีการอันไม่ชอบธรรม เช่นได้ทรัพย์สินมาด้วยการกบฏคดโกงผู้อื่น หรือของที่ให้ก็เป็นสิ่งของที่มีโทษ อย่างเช่นสุรา ยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น ตนเองก็ไม่มีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัย อีกทั้งไม่เชื่อเรื่องกรรม และผลของกรรม ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นมิจฉาทิฎฐิ ส่วนฝ่ายปฏิคาหก คือผู้รับก็เป็นคนทศิล ไม่บริสุทธิ์ ทานที่ผู้นั้นให้แล้วอย่างนี้ พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงว่า ไม่มีผลไพบูลย์ คือไม่มีผลมาก

(๔) ผู้ใดมีศีล ได้ของมาโดยธรรม มีจิตเลื่อมใสดี เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ทานในคนมีศีล เรากล่าวทานของผู้นั้นแล้วว่า มีผลไพบูลย์.

พระพุทธดำรัสนี้ มีความหมายว่า ทักขิณาคือการบริจาคทานนี้ บริสุทธิ์ทั้ง ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายทายก ผู้ให้เป็นคนมีศีลธรรม ได้วัตถุทรัพย์สิ่งของมาโดยวิธีการอันชอบธรรม และเป็นทรัพย์

สิ่งของที่มีคุณประโยชน์ ไม่เป็นโทษ เช่นปัจจัย ๔ และเครื่อง
อำนวยความสะดวกเป็นต้น อีกทั้งตนเองก็เป็นผู้มีจิตเลื่อมใส
ในพระรัตนตรัย เชื่อเรื่องกรรมและผลของกรรม ว่าทำกรรมดี
ได้ดี ทำกรรมชั่วได้ชั่ว เป็นสัมมาทิฐิ ส่วนฝ่ายปฏิกาคห คือ
ผู้รับ ก็เป็นคนดีมีศีลมีธรรม ทานที่ผู้นั้นให้แล้วอย่างนั้น
พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงว่า มีผลไพบูรณ์ คือมีผลมาก

(๕) ผู้ใดปราศจากราคะแล้ว ได้ของมาโดยธรรม มีจิต
เลื่อมใสดี เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ทานในผู้
ปราศจากราคะ ทานของผู้นั้นนั้นแล เลิศกว่าอามิสทานทั้ง
หลาย.

พระพุทธดำรัสในวรรคนี้ มีความหมายว่า ทักขิณาคือการ
บริจาคนี้ บริสุทธิ์อย่างยิ่งทุกฝ่าย คือทายก ผู้ให้ก็เป็นคนมี
ความบริสุทธิ์จากราคะแล้ว คือเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์
เจ้าได้สิ่งของมาโดยชอบธรรมอย่างยิ่ง ปฏิกาคห คือผู้รับก็
เป็นผู้บริสุทธิ์เช่นนั้น ทานที่พระผู้บริสุทธิ์เช่นนั้นให้แล้วอย่างนี้
มีผลเลิศกว่าอามิสทานทั้งหลาย

เฉพาะความบริสุทธิ์หรือความไม่บริสุทธิ์ฝ่ายปฏิกาคห
คือผู้รับทาน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสไว้ในเวลาม
สูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๓ อังคุตตรนิกาย นวกนิบาต ข้อ
๒๒๔) มีความย่อว่า ในสมัยที่พระองค์เป็นเวลามพราหมณ์ ได้
ให้ทานเป็นมหาทาน คือการให้ทานอย่างยิ่งใหญ่แก่ชนชาว

ชมพูทวีป เป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีใครเป็นพระทักษิณียบุคคล
คือไม่มีผู้รับใดที่เป็นพระอริยเจ้าเลย ทานที่ให้แล้วนั้นจึงมีผล
น้อย สู้การให้ทานแก่พระอริยเจ้าไม่ได้ ให้ผลมากกว่ากันนัก
คือทานที่ให้แก่พระอริยเจ้านับตั้งแต่พระโสดาบันบุคคลขึ้นไป
นั้น ให้ผลนับประมาณมิได้เลย อนึ่ง พระพุทธองค์ยังได้ตรัสไว้
ในทักษิณาวรรคสูตร (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๔ มัชฌิมนิกาย อุป
ริปัณณาสก ข้อ ๗๑๑) อีกว่า

ดูกรอานนท์ ใน ๑๔ ประการนั้น บุคคลให้ทานในสัตว์
ดิรัจฉาน พึงหวังผลทักษิณาได้ร้อยเท่า ให้ทานในปุถุชนผู้ทุศีล
พึงหวังผลทักษิณาได้พันเท่า ให้ทานในปุถุชนผู้มีศีล พึงหวังผล
ทักษิณาได้แสนเท่า ให้ทานในบุคคลภายนอกผู้ปราศจาก
ความกำหนัดในกาม พึงหวังผลทักษิณาได้แสนโกฏิเท่า ให้
ทานในท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำโสดาปัตติผลให้แจ้ง พึงหวังผล
ทักษิณานับไม่ได้ จนประมาณไม่ได้ จะป่วยกล่าวไปใยใน
พระโสดาบัน ในท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำสกทาคามีผลให้แจ้ง ใน
พระสกทาคามี ในท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำอนาคามีผลให้แจ้ง ใน
พระอนาคามี ในท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำอรหัตตผลให้แจ้ง ใน
สาวกของตถาคตผู้เป็นพระอรหันต์ ในพระปัจเจกสัมพุทธะ
และในตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธะ.

พระพุทธดำรัสที่ตรัสว่า “ให้ทานในสัตว์ดิรัจฉาน พึงหวัง
ผลทักษิณาได้ร้อยเท่า” นั้น พระอรรถกถาจารย์ได้อรรถาธิบาย
(พระสูตรและอรรถกถาแปล มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก เล่มที่

๓ ภาคที่ ๒ หน้า ๔๐๔-๔๐๖) มีความย่อว่า ทักขิณานี้ ย่อมให้อานิสงส์ คือให้อายุ วรรณะ สุขะ (รวมทั้งธนสารสมบัติ) พละ และปฏิภาณ อย่างละ ๑๐๐ เท่า คือ ให้วรรณะใน ๑๐๐ อัตตภาพ ให้ความสุขใน ๑๐๐ อัตตภาพ ให้พละนามัยดีใน ๑๐๐ อัตตภาพ และให้ปฏิภาณใน ๑๐๐ อัตตภาพ

ส่วนในพระพุทธดำรัสว่า “ให้ทานในผู้ปฏิบัติเพื่อทำโสดาปัตติผลให้แจ้ง พึงหวังผลทักษิณาจนนับไม่ได้ จนประมาณไม่ได้” นั้น คือให้ทานในบุคคลผู้กำลังศึกษาและปฏิบัติธรรม นับตั้งแต่ อุบาสก อุบาสิกา ผู้ถึงไตรสรณะ คือในผู้ถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง ผู้ตั้งอยู่ในศีล ๕ ศีล ๘ ผู้ตั้งอยู่ในศีล ๑๐ แม้ให้ทานในสามเณรผู้บวชในวันนั้น ในพระภิกษุผู้พอ บวชเสร็จ พระภิกษุผู้สมบูรณ์ด้วยวัตร และพระภิกษุผู้เริ่มปฏิบัติ สมถวิปัสสนา จนถึงผู้ปฏิบัติธรรมได้บรรลุพระโสดาปัตติมรรค เหล่านี้แหละที่ทักษิณาคือการบริจาคทานนั้นให้อานิสงส์ คือผลเป็นอายุ วรรณะ สุขะ (รวมทั้งธนสารสมบัติ) พละ และปฏิภาณ มากมายจนนับประมาณไม่ได้

เพราะฉะนั้น ปัญญาชนจึงควรรู้หลักธรรมข้อ จากสัมปทา คือ ความถึงพร้อมด้วยการเสียสละ นี้ว่า เป็นคุณธรรมเครื่องให้อานิสงส์เป็นประโยชน์สุขในภายหน้า เป็นข้อที่บัณฑิตคือผู้รู้ สรรเสริญว่าพึงบำเพ็ญ เพราะเป็นแนวทางให้ถึงความเจริญ รุ่งเรืองและสันติสุข ทั้งในภพชาติปัจจุบันและในภพชาติต่อไป จนตราบเท่าถึงปรินิพพาน และพึงให้รู้หลักในการให้ว่า

ทักษิณา คือการให้ทานนี้ ย่อมให้อานิสงส์เป็นประโยชน์สุข ๕ อย่าง คือ ให้อายุ ให้วรรณะ ให้สุขะ รวมทั้งธนสารสมบัติ ให้พละกำลัง คือพละนามัยที่ดี และให้ปฏิภาณ จำเพาะแต่การให้ทาน เช่นให้อาหารตามต้องการ แก่สัตว์ดิรัจฉานตัวหนึ่ง ย่อมหวังผลได้ อานิสงส์ ๑๐๐ เท่า คือ ได้อายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ อย่างละ ๑๐๐ อัตตภาพ การให้ทานแก่บุคคลผู้ทุกศีล ให้ได้อานิสงส์ ๑,๐๐๐ เท่า และถ้าให้แก่ผู้ปฏิบัติธรรมนับตั้งแต่ อุบาสก อุบาสิกา ผู้ถือศีล ๕ ศีล ๘ ผู้มีไตรสรณคมน์ ขึ้นไปถึง พระอริยเจ้า ย่อมให้อานิสงส์นับประมาณมิได้

ทักษิณา อันผู้ให้และผู้รับ ต่างเป็นบุคคลที่บริสุทธิ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา และทั้งวัตถุทรัพย์สิ่งของ ที่ให้เป็นทานก็เป็นของบริสุทธิ์ คือเป็นของมีคุณประโยชน์ ไม่มีโทษ และได้มาโดยชอบธรรม ทักษิณาเช่นนี้ย่อมให้ผลไพบูลย์กว่าทักษิณาที่ทั้งผู้ให้และผู้รับ ไม่บริสุทธิ์ มีความเป็นผู้ทุกศีล เป็นมิจฉาทิฎฐิ เป็นต้น และทั้งของที่ให้ก็เป็นของไม่บริสุทธิ์ เช่น ทานที่บุคคลผู้มีศีลธรรมให้โดยการเป็นเจ้าภาพถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุ สามเณร และอุบาสก อุบาสิกา ผู้มีศีลธรรม ย่อมให้ผลสูงกว่า ทานที่ผู้ทุกศีล จัดงานเลี้ยงแขกหรือผู้ทุกศีลด้วยกัน ด้วยสุราเมรัย คือเหล้า เบียร์ ไวน์ เป็นต้น อย่างนั้น นับประมาณมิได้ และในกรณีผู้ทุกศีลจัดงานเลี้ยงแก่ผู้ทุกศีล ด้วยสุราเมรัยนี้ ยังกลับจะให้ผลเป็นโทษเป็นความทุกข์เดือดร้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำให้

เสียสุขภาพกายและเสียสุขภาพจิต ต่อไปในภายหน้า ทั้งในภพชาตินี้ และในภพชาติต่อๆ ไป อีกนับไม่ถ้วน

เพราะฉะนั้น จึงมีธรรมภาษิต ในสังยุตตนิกาย สคาถวรรค (ส.ส. ๑๕/๓๐) ว่า “วิเจยฺย ทานํ สุตตปฺปสตถํ” การเลือกให้อันพระสุคตเจ้าทรงสรรเสริญ

คือ ต้องรู้จักเลือกให้คนที่ควรให้ มีธรรมภาษิตแสดงไว้ในขุททกนิกายชาดก จตุกกนิบาต (ขุ. ชา. จตุกก. ๒๗/๑๒๙) เพราะการที่รู้จักเลือกให้แก่บุคคลที่ควรให้ เมื่อประสบความเลื่อมเพราะอันตราย ย่อมได้สหายที่ดี คือมีมิตรที่ดีคอยคุ้มครองป้องกัน ช่วยแก้ไข และอุปถัมภ์ค้ำชูมิให้ตกต่ำ แต่ถ้าไม่รู้จักเลือกให้แก่คนที่ควรให้ กลับไปให้คนที่ไม่ควรให้ เช่น ให้แก่คนพาล คนทุศีล เป็นต้น พอถึงคราวประสบความเลื่อมเพราะอันตรายต่างๆ ก็ไม่ได้สหาย คือไม่ได้คนดีคอยช่วยเหลือ

อนึ่ง ยังมีพระพุทธานุภาษิต (อง. ปญจก. ๒๒/๕๖) แสดงผลของการให้ของที่ดี ที่เลิศ ว่า ผู้ให้ของชอบใจ ย่อมได้ของชอบใจ ผู้ให้ของเลืศ ย่อมได้ของเลืศ ผู้ให้ของดี ย่อมได้ของดี ผู้ให้ของประเสริฐ ย่อมถึงฐานะอันประเสริฐ.

จากสัมปทาจึงเป็นคุณเครื่องให้ประโยชน์สุขในภายหน้า ด้วยประการฉะนี้

ปัญญาสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยปัญญา ย่อมนำมาซึ่งประโยชน์สุขในภายหน้า ทั้งในภพชาติปัจจุบัน และในภพชาติต่อๆ ไป ตราบเท่าเข้าสู่ปรินิพพาน

คำว่า “ปัญญา” ณ ที่นี้ หมายถึง ปัญญาอันเห็นชอบ จึงจะนำมาซึ่งประโยชน์สุข คือ เป็นหนทางแห่งความเจริญรุ่งเรือง และสันติสุขแก่ตนเองและผู้อื่นได้ยั่งยืน เพื่อให้เข้าใจง่าย อาจแบ่ง “ปัญญา” ออกเป็น ๒ ประเภทก่อน คือ ปัญญาในทางโลก ๑ กับ ปัญญาในทางธรรม ๑

ปัญญาในทางโลก นั้น ก็หมายถึง ปัญญาในการทำกิจการงาน ในการประกอบอาชีพ และ ปัญญาในการดำเนินชีวิตที่ดี ที่สุจริต ที่ชอบธรรม คือ ปัญญาที่ประกอบด้วยคุณธรรมของผู้มีศีลธรรม จึงจะเกิดประโยชน์สุขแก่ตน และ แก่ผู้อื่นได้ยั่งยืนแท้จริง

แต่ถ้าเป็นปัญญาในการทำกิจการงาน ในการประกอบอาชีพ และ ในการดำเนินชีวิตที่ไม่ดี ที่ทุจริต หรือที่ไม่ชอบธรรม คือปัญญาที่ขาดคุณธรรมของผู้ทุศีล ได้แก่ ปัญญาหรือความรู้อันเป็นเล่ห์เหลี่ยม กลโกง และทุจริตต่างๆ ในการทำกิจการงาน และในการประกอบอาชีพ เช่น ความรู้ในการผลิต ในการจำหน่าย สิ่งเสพติดมีนเมา ให้โทษ เป็นที่ตั้งแห่งความประมาทต่างๆ นับตั้งแต่บุหรี่ เหล้า เบียร์ ไวน์ ยาบ้า ยาอี เป็นต้น รวมทั้งความรู้หรือปัญญาที่เป็นกลโกงต่างๆ ในการค้าขาย หรือ

การประกอบอาชีพธุรกิจ เช่นปัญญาในการหลีกเลี่ยงหรือโกง
ภาษี ก็รังแต่จะเกิดโทษแก่ตนเอง และผู้อื่น ทั้งแก่สังคมและแก่
ประเทศชาติเป็นอันมาก หรือการโกง การทุจริต ในการเลือก
ตั้ง โดยการซื้อเสียง การข่มขู่ การใช้เล่ห์กลทุจริตต่างๆ เพื่อให้
ได้รับเลือกตั้งเข้ามา เป็นต้น

แม้จะได้รับเลือกตั้งเข้ามา เพราะประชาชนผู้เลือกตั้งนั้น
ไม่รู้เท่าทัน ก็เป็นการทำลายระบบการเมืองตามระบอบ
ประชาธิปไตย และเมื่อเข้ามาแล้วก็คอยแต่จะหาช่องถอนทุน
เพื่อรักษาสถานภาพของตนเองและพวกพ้อง และเพื่อเตรียม
การเลือกตั้งคราวต่อไปอีก แม้จะหาทรัพย์หาเกียรติได้โดย
วิธีการทุจริตอย่างนี้ ก็ไม่จีรังยั่งยืนอะไร เมื่อเขาจับได้ไล่ทัน
หรือเมื่อประชาชนรู้เท่าทันมากพอเมื่อใด เขาก็ไม่สนับสนุน
ไม่เลือกตั้งเข้ามาอีก เพราะรังแต่จะนำความหายนะมาสู่ทั้งแก่
ตนเอง ทั้งแก่ประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวม ดังบาลี
พระพุทธภาษิต (ขุ.ธ. ๒๕/๒๔) ว่า

ยาวเทว อนตฺถาย ญตฺตํ พาลสฺส ชายติ
หนฺติ พาลสฺส สุกกํ มุทฺธํ อสฺส วิปตฺยํ

แปลความว่า ความรู้เกิดแก่คนพาล ก็เพียงเพื่อความ
ฉิบหาย มันทำให้สมองของเขาไขว้เขว ย่อมฆ่าส่วนที่ชาวของ
คนพาลเสีย.

ปัญญาที่ควบคู่กับคุณธรรมของผู้มีศีลมีธรรม บัณฑิตย่อม
สรรเสริญเป็นอันมาก ดังธรรมภาษิต ว่า

นตฺถิ ปญฺญาสมา อาภา - แสงสว่างเสมอด้วยปัญญา
ไม่มี. (ส.ส. ๑๕/๙)

ปัญญา ชเนน เสยฺโย. - ปัญญานั้นแหละประเสริฐกว่า
ทรัพย์. (ขุ. เถร. ๒๖/๓๗๙)

ความรู้อันประมวลงขึ้นเป็นปัญญาในทางโลกนั้น ย่อมมีได้
เจริญขึ้นได้ด้วยการศึกษาหาความรู้ จากทั้งสถานศึกษา ด้วย
การรำเรียนเขียนอ่าน ได้ยินได้ฟัง และจากทั้งประสบการณ์ใน
การทำงาน การฝึกฝนอบรม และจากการคิด และการไตร่ตรอง
การศึกษาค้นคว้าหาเหตุผลด้วยตนเอง

ส่วนปัญญาในทางธรรม เป็นปัญญาอันเห็นชอบล้วนๆ นับ
ตั้งแต่ปัญญาอันเห็นชอบในคุณของพระพุทธ พระธรรม และ
พระสงฆ์ ปัญญาอันเห็นชอบในเรื่องกรรมและผลของกรรม ว่า
สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม และว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
ปัญญาอันเห็นชอบในบาปบุญคุณโทษและในทางเจริญทาง
เสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง ตลอดขึ้นไปถึง วิปัสสนาปัญญา
อันเห็นแจ้งชัดในสภาวะของสังขารธรรมทั้งปวง ว่า เป็นสภาพ
ที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และ มิใช่ตัวตนที่แท้จริงของใคร และ โลก
ตตรปัญญาอันเห็นแจ้งในอริยสัจ ๔ และ ในวิสังขารธรรม คือ
พระนิพพานธาตุโดยปรมาตม ว่าเป็นอมตธรรม มีสภาพที่เที่ยง

ใครเข้าถึงรู้เห็นและเป็นแล้ว เป็นบรมสุข และมีสภาพยั่งยืน ปัญหานี้แหละที่เป็นคุณธรรมประจำใจของคนดี ของคนมีศีลมีธรรม อันชื่อว่าบัณฑิต ผู้รู้จริง แต่ไม่มีในคนพาล คือในคน โหดเขลาเบาปัญญา

และปัญหานี้แหละที่นำมาซึ่งประโยชน์สุข ทั้งในภพชาตินี้ และในภพชาติต่อไป ตราบเท่าถึงปรินิพพาน คือ เป็นทาง แห่งความเจริญรุ่งเรือง และ สันติสุข ที่ยั่งยืนถาวรอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ได้ บรรลุมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง และ ที่เป็นบรมสุข อันชื่อว่า ปรমัตถประโยชน์ คือ ให้ประโยชน์สูงสุดได้โดยแท้

ปัญญาในทางธรรมนี้ สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยการ ศึกษาค้นคว้าจากตำราหลักธรรมที่เชื่อถือได้ นับตั้งแต่พระ ไตรปิฎก อรรถกถาซึ่งอรรถาธิบายพระไตรปิฎก และฎีกา อนุ ฎีกา เป็นต้น อันรวมเรียกว่า ปริยัติสัทธรรม คือเรียนหลักธรรม ด้วยการอ่าน การฟังธรรม และการคิดพิจารณาเหตุผลในชั้นต้น ปัญญาที่เกิดขึ้นในขั้นนี้ ชื่อว่า สุตมยปัญญา และ จินตมย ปัญญา แล้วลงมือปฏิบัติ เป็นปฏิบัติสัทธรรม นับตั้งแต่ถึงไตร สรณคมน์ คือ ถิอพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง รับและ รักษาศีลในระดับต่างๆ ตามฐานะ และการฝึกปฏิบัติสมถ วิปัสสนากัมมัฏฐาน ให้ใจสงบระงับจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้น ปัญญา ให้จิตใจผ่องใสควรแก่งาน แล้วพิจารณาสภาวะของ สังขารธรรม คือธรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งทั้งปวง ให้

เห็นแจ้งรู้แจ้งตามที่เป็นจริง ว่าเป็นสภาพไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และ มิใช่ตัวตนที่ถาวรแท้จริงของใคร เป็นวิปัสสนาปัญญา และ ให้เจริญถึงความเห็นแจ้งรู้แจ้งในอริยสัจ ๔ คือ ความจริง อย่างประเสริฐในเรื่องของทุกข์ เหตุเกิดทุกข์ สภาวะที่ทุกข์ดับ เพราะเหตุดับ คือ มรรค ผล นิพพาน และทางปฏิบัติเพื่อความ ดับทุกข์ และ ให้เห็นแจ้งรู้แจ้งในวิสังขารธรรมอันไม่ประกอบ ด้วยปัจจัยปรุงแต่ง คือ พระนิพพานธาตุโดยปรมาตถ์ ว่าเป็น อมตธรรม ที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ และไม่ตาย มีสภาพที่เที่ยง ใครเข้าถึง รู้-เห็น และเป็นแล้ว เป็นบรมสุข และมีสภาพที่ ยั่งยืน ถาวร มั่นคง เป็นอัตตทีปา อตตสรณา คือ เป็นที่พึ่งได้ ตลอดไป นี่เป็นโลกุตตรปัญญา ให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน เรียกว่า ปฏิเวธสัทธรรม อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธ ศาสนา จัดเป็น ปรมาตถะ คือ ประโยชน์สูงสุด เพราะเป็นที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ และเป็นบรมสุข

ปัญญาที่เกิดและเจริญขึ้นในขั้นวิปัสสนาปัญญา และ โลกุ ตตรปัญญา นี้อย่อมเกิดและเจริญขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติพระ สัทธรรมให้เห็นแจ้งรู้แจ้งด้วยตน ชื่อว่า ภาวนามยปัญญา

ปัญญาอันเห็นชอบ ทั้งในทางโลกและทางธรรมดังที่กล่าว มานี้ ย่อมเป็นธรรมเครื่องส่องทางดำเนินชีวิตของผู้ปฏิบัติ ให้ ถึงความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ยิ่งๆ ขึ้นไปในภายหน้า จนถึงมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง และที่เป็นบรม

สุข ด้วยประการฉะนี้ บัณฑิตผู้รู้จริงจึงสรรเสริญปัญญาไว้ในที่
อนекสถาน ดังเช่น

นตฺถิ ปัญฺญาสมา อาภา - แสงสว่างเสมอด้วยปัญญา
ไม่มี.(ส. ส. ๑๕/๙)

ปัญญา ย ปริสุขมฺติ. - บุคคลย่อมบริสุทธิ์ด้วยปัญญา. (ข.
สุ. ๒๕/๓๖๑)

สัมปรายิกัตถะ คือประโยชน์สุขในกายหน้า จะสำเร็จได้ก็
ด้วยธรรม ๔ ประการ ดังที่กล่าวมาแล้ว คือ สัทธาสัมปทา ความ
ถึงพร้อมด้วยศรัทธาในบุคคลและในข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา
ศีลสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยการรักษาศีล จากสัมปทา
ความถึงพร้อมด้วยการเสียสละ การบริจาค การให้ หรือการ
แบ่งปัน การละกิเลสตน และช่วยแนะนำสั่งสอนให้บุคคลอื่น
ปฏิบัติอยู่ในคุณความดีตามธรรมของพระพุทธเจ้า และปัญญา
สัมปทา ความถึงพร้อมด้วยปัญญา อันเป็นทางแห่งความเจริญ
รุ่งเรืองและสันติสุขในชีวิตตนได้จริง ด้วยประการฉะนี้

ผู้สนใจการศึกษาอบรมธรรมปฏิบัตินี้ สมควรเข้ารับการ
อบรมได้ที่ วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก
จ.ราชบุรี ซึ่งจะมีการอบรมพระกัมมัฏฐาน ระหว่างวันที่ ๑-๑๔
พฤษภาคมและ ธันวาคม ของทุกปี ขอเชิญพระภิกษุ สามเณร
และ อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั้งหลาย เข้ารับการอบรมได้
โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ เฉพาะชาย-หญิง คฤหัสถ์หรือผู้

ครองเรือน จะอยู่ตลอดหรือไม่ตลอดระยะเวลาการอบรมก็ได้
แต่ให้ถือศีล ๘ แต่งกายชุดขาว และให้อยู่กลด ปฏิบัติสมถ
วิปัสสนาภาวนาเช่นเดียวกันกับพระภิกษุ สามเณร

ขอความสุขสวัสดิ์ จงมีแก่ผู้ฟังทุกท่าน เจริญพร.